

STRATEGIA DZIAŁANIA URZĘDÓW GÓRNICZYCH NA LATA 2024–2027

Wyższy Urząd Górniczy

MISJA I WIZJA	3
WSTĘP	4
CELE STRATEGICZNE NA LATA 2024-2027:	
CEL 1. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PRACY I OCHRONY ZDROWIA PRACOWNIKÓW	5
CEL 2. OGRANICZENIE LICZBY WYPADKÓW I NIEBEZPIECZNYCH ZDARZEŃ ZWIĄZANYCH Z TRANSPORTEM MATERIAŁÓW I PRZEWOZEM LUDZI	7
CEL 3. OCHRONA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA, W TYM ŹŁÓŻ KOPALIN, ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ DLA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA POWSZECHNEGO I OCHRONY OBIEKTÓW BUDOWLANYCH NA TERENACH GÓRNICZYCH I POGÓRNICZYCH	8
CEL 4. PROMOCJA KULTURY BEZPIECZEŃSTWA ORAZ PODNOSZENIE POZIOMU EDUKACJI W ZAKRESIE BHP	11

Misja

Wykonując służbę publiczną, dążymy do poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia górników, optymalnego zagospodarowania złóż kopalin oraz ograniczenia uciążliwości oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko.

Wizja

Urzędy górnicze są postrzegane jako organizacja specjalistyczna i przyjazna obywatelom. Działamy w sposób zaplanowany, stosując nowoczesne narzędzia pracy. Nasi eksperci kontrolują i doradzają. Rozwiązujemy problemy polskiego górnictwa.

Urzędy górnicze realizują swoją misję od ponad 100 lat. Instytucjonalna ochrona ze strony państwa polskiego nad bezpiecznymi i higienicznymi warunkami pracy górników istnieje bowiem od 1922 roku. To już wtedy uznano za konieczne stworzenie instytucjonalnych ram nadzoru nad działalnością górniczą w celu zapewnienia racjonalnego gospodarowania zasobami złóż i ograniczania negatywnych wpływów przemysłu wydobywczego na środowisko naturalne. I chociaż wraz z upływem lat przeobrażeniom ulega charakter problemów stojących przed polskim górnictwem, to misja urzędów górniczych pozostaje niezmienna.

Aktualne problemy polskiego przemysłu wydobywczego wymagają od urzędów górniczych wprowadzania nowych, bardziej efektywnych form sprawowania nadzoru i kontroli m.in. poprzez kolejne inicjatywy legislacyjne czy doradcze.

Istotne są również działania inspirujące do wdrażania w górnictwie nowych, bezpieczniejszych rozwiązań technicznych. Przyjęta „Strategia działania urzędów górniczych na lata 2024-2027” służy temu, by tym wyzwaniom sprostać.

Zmniejszenie wypadkowości w polskim górnictwie oraz poprawa warunków pracy nieustannie pozostają priorytetem nadzoru górniczego. Tym samym urzędy górnicze będą dążyć do coraz większej skuteczności prowadzonych działań kontrolnych w nadzorowanych zakładach górniczych i zakładach, między innymi poprzez egzekwowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ze szczególnym uwzględnieniem skuteczności oraz prawidłowości stosowanych sposobów ochrony przed występującymi zagrożeniami, zarówno naturalnymi jak i technicznymi.

Istotnym elementem działalności nadzoru górniczego będą działania zmierzające do ograniczenia liczby zachorowań pracowników górnictwa na choroby zawodowe, w szczególności na pylicę płuc. Nadzór górniczy kontroluje zakłady górnicze pod kątem dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia i należy mieć świadomość, że działania nadzoru mają charakter długofalowy. W dalszym ciągu urzędy górnicze poprzez inicjatywy doradcze i promocyjne oraz kontrolne będą dążyły do zwiększenia zaangażowania przedsiębiorców oraz kadry kierowniczej zakładów górniczych w działania służące poprawie środowiska pracy.

Kolejnym działaniem w zakresie realizacji tego celu będzie nadzór nad ratownictwem górniczym. Katastrofy, które zaistniały w ostatnich latach, w polskim górnictwie, pokazały jakie znaczenie dla zabezpieczenia załóg górniczych ma

utrzymanie sprawności służb ratownictwa górniczego. Organizacja, wyszkolenie a także elementy wyposażenia służb ratowniczych podlegają nadzorowi urzędów górniczych. Tym samym, w dalszym ciągu, należy prowadzić kontrolę kopalnianych i zakładowych stacji ratownictwa górniczego w zakładach górniczych oraz kontrolę jednostek ratownictwa górniczego.

CEL 2

OGRANICZENIE LICZBY WYPADKÓW I NIEBEZPIECZNYCH ZDARZEŃ ZWIĄZANYCH Z TRANSPORTEM MATERIAŁÓW I PRZEWOZEM LUDZI

W ramach realizacji Strategii działania urzędów górniczych na lata 2021–2023 udało się znacząco zmniejszyć liczbę wypadków śmiertelnych i ciężkich spowodowanych przez tzw. czynnik ludzki. W latach 2018–2020 liczba zdarzeń z wypadkami śmiertelnymi i ciężkimi, których główną przyczyną zaistnienia był czynnik ludzki wynosiła 35, a w okresie 2021–2022 oraz 6 miesięcy 2023 r. – 13 wypadków. Utrzymanie tego korzystnego trendu jest niewątpliwie naszym priorytetem. Niepokojąca jest natomiast liczba wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych związanych z transportem materiałów i przewozem ludzi. W okresie 2021–2022 oraz 6 miesięcy 2023 r. wskutek zdarzeń związanych z transportem zaistniało 9 wypadków śmiertelnych, 5 wypadków ciężkich oraz 9 wypadków zbiorowych, w wyniku których poszkodowane zostały łącznie 32 osoby. W celu ograniczenia liczby wypadków i niebezpiecznych zdarzeń związanych z transportem materiałów i przewozem ludzi prowadzone będą przez urzędy górnicze kontrole typów samojezdnych maszyn i pojazdów, układów transportowych oraz kontrole zakładów górniczych w zakresie stosowanych maszyn, pojazdów i urządzeń.

CEL 3

OCHRONA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA, W TYM ŻŁÓŻ KOPALIN, ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ DLA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA POWSZECHNEGO I OCHRONY OBIEKTÓW BUDOWLANYCH NA TERENACH GÓRNICZYCH I POGÓRNICZYCH

Organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrole nad ruchem zakładów górniczych, między innymi w zakresie ochrony środowiska i gospodarki złożami kopalin. W powyższym obszarze będą kontynuować współpracę z organami administracji geologicznej (organami koncesyjnymi) oraz państwową służbą geologiczną w celu dalszego doskonalenia przyjętych form zarządzania informacjami i danymi, doskonalenia metod kontroli, promowania i wdrażania dobrych praktyk oraz jednolitych standardów postępowania.

Ustalanie opłaty podwyższonej za działalność wykonywaną nielegalnie tzn. bez wymaganej koncesji albo bez zatwierdzonego albo podlegającego zgłoszeniu projektu robót geologicznych, jest właściwością organów nadzoru górniczego – w zakresie określonym ustawą Prawo geologiczne i górnicze. Decyzje ustalające te opłaty są wydawane w postępowaniach administracyjnych, wymagających przeprowadzenia wielu czynności o charakterze dowodowym. Organy nadzoru górniczego będą nadal podejmowały wszelkie działania mające na celu wypracowanie i utrzymanie wysokich standardów procedowania przedmiotowych spraw. Dla jego osiągnięcia będą kon-

tynuowały wdrażanie technologii pomiarowych z wykorzystaniem nowoczesnych przyrządów kontrolno-pomiarowych.

Na terenach górniczych niezbędne i kluczowe jest planowanie i podejmowanie przez przedsiębiorców działań dla zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrony elementów środowiska, ochrony obiektów budowlanych, zapobiegania szkodom i ich naprawy. Organy nadzoru górniczego będą nadal korzystały z podstawowej formy współpracy z organami samorządu terytorialnego i przedsiębiorcami górniczymi, jaką jest działalność zespołów porozumiewawczych do spraw oceny i koordynacji eksploatacji górniczej pod terenami miast i gmin.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów oraz wszelkie informacje o środowisku i jego ochronie, a w dalszej kolejności udostępnia ją, na zasadach i w sposób określony w przepisach obowiązującego prawa. Do wykonywania związanych z tymi obowiązkami czynności, powołane zostało Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej. Celem zasadniczym archiwizowania tej dokumentacji jest zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego, dostępu do informacji niezbędnych dla racjonalnego kształtowania przestrzeni środowiska, a także zapobieganie szkodom, mogącym być wynikiem procesów zachodzących w górotworze naruszonym robotami górniczymi. Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie realizowane jest przede wszystkim poprzez: sporządzanie informacji o warunkach geologiczno-górniczych na terenie pogórnym. Poprzez systematyczną modernizację wyposażenia Archiwum zamierzamy zoptymalizować proces opracowywania zgromadzonej dokumentacji, aby móc sprostać rosnącym oczekiwaniom odbiorców informacji.

Działalność górnicza daje o sobie znać niekiedy dziesiątki lub setki lat po jej zakończeniu. W związku z przypadkami ujawniania się zapadlisk na terenach niegdyś objętych podziemną eksploatacją kopalin, w 2010 r. Wyższy Urząd Górniczy zainicjował wieloletni projekt badawczy, polegający na inwentaryzacji dawnych wyrobisk górniczych mających połączenie powierzchnią (szybów, szybików, sztolni). Dotychczas zrealizowanych zostało sześć etapów prac, które wykazały istnienie łącznie 8 066 wyrobisk. W wyniku realizowanych w poszczególnych etapach prac inwentaryzacyjnych ustalone zostały między innymi rejon występowania potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa powszechnego oraz elementów środowiska, w związku z istnieniem tego rodzaju wyrobisk. Projekt badawczy, w obszarze dotyczącym inwentaryzacji, został zakończony, ale organy nadzoru górniczego zamierzają go kontynuować w obszarze weryfikacji zagrożenia i wskazania docelowych metod prewencji w odniesieniu do wybranych rejonów.

CEL 4

PROMOCJA KULTURY BEZPIECZEŃSTWA ORAZ PODNOSZENIE POZIOMU EDUKACJI W ZAKRESIE BHP

Jedną z form działalności nadzoru górniczego w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach górniczych jest działalność w zakresie promocji dobrych praktyk oraz propagowanie działań ukierunkowanych na szeroko rozumianą prewencję, w tym organizację seminariów, spotkań z osobami kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, dotyczących zasad bezpiecznej organizacji pracy oraz spotkań edukacyjnych. Ponadto, z uwagi na fakt, że kwalifikacje osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego mają zasadniczy wpływ na stan bezpieczeństwa w zakładach górniczych, prowadzone będą szkolenia dla przedsiębiorców z zakresu zmian w przepisach dotyczących kwalifikacji górniczych i szkolenia.

Wyższy Urząd Górniczy
ul. Poniałowskiego 31
40-055 Katowice
tel. 32 736 17 00
www.wug.gov.pl

